

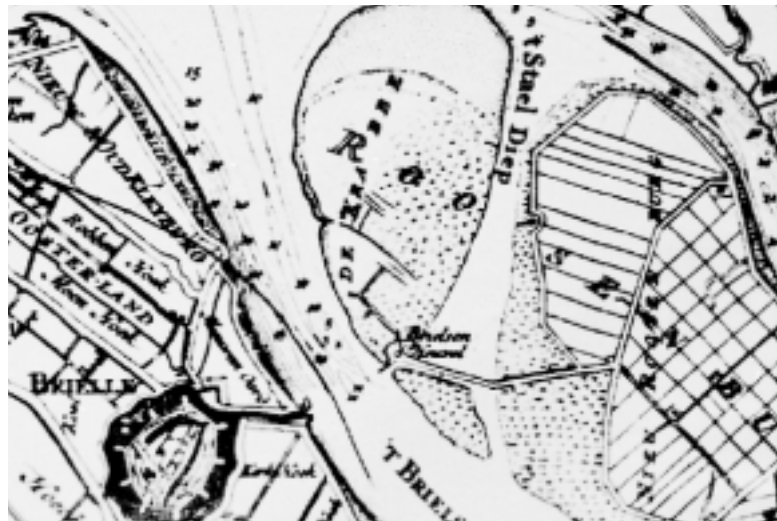
Veerman, laat ons overvaren!

Een beknopte geschiedenis
van de veerdiensten naar Brielle

Uitgegeven 1999 door de
'Vereniging Vrienden van het
Historisch Museum Den Briel'

De Maasmond voor de St. Elizabethsvloed van 1421. Het eiland Rozenburg en de Krabbelaat (tegenover Brielle) bestaan nog niet.

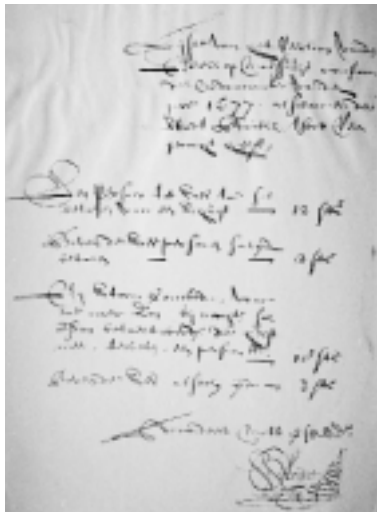
De Maasmond omstreeks 1730, met Rozenburg en de Krabbelaat, met ertussen het net afgedamde Staeldiep.

Omslagfoto: model van een 'veerhengst', zoals gedurende eeuwen in gebruik als veerboot.

Beknopte geschiedenis van de veerdiensten naar Brielle

Iedere Briellenaar kent het verhaal van de veerman Coppelstock, die in 1572 een belangrijke rol bij de bevrijding speelde. Maar, een veer vanuit Brielle naar het vaste land van Holland bestond al veel eerder: de eerste schriftelijke bron dateert uit 1332!

Al in die tijd maakte het veer van Brielle naar Maaslandtsluijs deel uit van de hoofdverbinding van Zeeland naar Holland. De route voerde van Middelburg - Zierikzee via het veer Dreischor - Herkingen over land naar het sas van Dirksland, vandaar via een veer naar Hellevoetsluis, en verder over land naar Brielle, met het veer naar Maaslandsluis als laatste schakel naar het vaste land.

Tarieflijst uit 1577.

*Een persoon tot ses toe sal
betalen voor een schuit 12 st*

*Boven de ses personen sal
ijder betalen 2 st*

*Bij storm en onweder, voor
ende naer zon bij nagt, sal
alsdan betaelt werden de helft
meer, te wete een persoon etc, 18 st*

Boven de ses als boven ijder 3 st

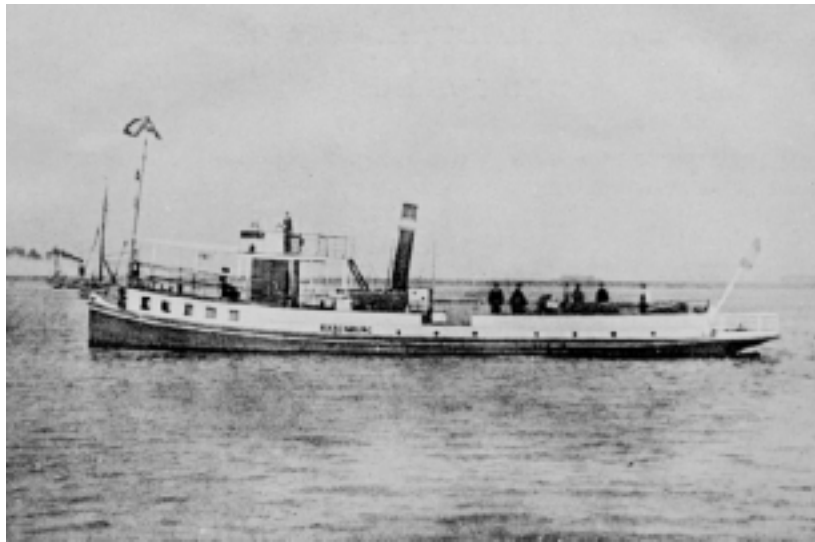
Na het ontstaan van het eiland Rozenburg en van de Krabbeplaat in de 16e eeuw bleef doorvaart door het 'Staeldiep' nog goed mogelijk tot omstreeks 1674. Wel ontstond er concurrentie door veren van Bonesluis (iets ten oosten van Maaslandtsluis) naar Rozenburg en van Rozenburg naar Zwartewaal.

Het was te verwachten, dat de vaart van Brielle naar Maaslandsluis ooit onmogelijk zou worden. Brielle, dat al eeuwen het alleenrecht op deze route had, wou niet lijdzaam toezien hoe de 'verkeersstroom' een meer oostelijke route zou kiezen. Zo werd bedongen dat de veren naar Rozenburg alleen voor lokaal verkeer gebruikt zouden mogen worden. Voor de doorgaande vaart zou er dwars door het eiland Rozenburg 'een bequaame Vaart en Treckpadt' gemaakt worden. Er werden prachtige plannen en budgetten uitgewerkt, alleen er gebeurde ook toen al iets dat ons bekend in de oren klinkt: het geld voor de uitvoering van de infrastructurele werken ontbrak... In 1727 was het dan zover dat het Staeldiep werd afgedamd, en in plaats van een kanaal door Rozenburg werd als goedkoper alternatief een weg aangelegd. Tegen vastgestelde prijzen konden rijtuigen worden gehurd om de afstand tussen de aanlegsteigers aan de Brielse en aan de Maassluis kant te overbruggen. Als veren werden in elk geval tussen Brielle en Rozenburg hengsten gebruikt, ongeveer zoals op de illustratie op het titelblad te zien is. Niet helemaal duidelijk is of hetzelfde model schepen ook tussen Maaslandsluis en Rozenburg werden ingezet.

De situatie bleef in grote lijnen ongewijzigd tot in de jaren tachtig van de vorige eeuw. Door de waterstaatkundige werken ter verbetering van de Maasmond en de toegang naar Rotterdam ontwikkelden zich voor Rozenburg veel sterkere getijstromen dan vroeger. De overtocht die anders binnen enkele minuten volbracht was moest nu vaak voor uren worden uitgesteld. Op zich was er vanaf 1878 een alternatief: vanaf dit jaar bestond er een stoombootdienst van Maassluis over Rozenburg naar Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam. Het lag dus voor de hand, de overtocht van Maassluis naar Rozenburg per stoomboot te maken. Alleen, dat werd door Brielle geïnterpreteerd als een inbreuk op oude rechten. Brielle spande een proces tegen de 'tussen-stop' in Rozenburg aan, en met succes - en zo bleef het tobben met de verbinding Maassluis - Rozenburg, totdat in 1892 de zeilboot door een stoomboot werd vervangen. De verbinding tussen Brielle en Rozenburg werd overigens tot omstreeks 1920 met een zeilboot onderhouden!

Ondertussen was Brielle wel wat minder afhankelijk van de veren geworden: In 1903 werd de Spijkenisserbrug geopend, en vanaf 1904 was er een tramverbinding van Rotterdam-Zuid naar Brielle. Een fatsoenlijke wegverbinding met Rotterdam (de Groene Kruisweg) was overigens pas omstreeks 1934 klaar.

Een volledig overzicht over de stoom- en motorschepen die op de trajecten Rozenburg - Maassluis en Brielle - Rozenburg hebben gevaren ontbreekt. De illustratie op deze pagina laat de stoomboot 'Rozenburg' zien, die van 1914 - 1923 de dienst Maassluis - Rozenburg verzorgde. Het schip was oorspronkelijk voor de Balkan bedoeld maar kon door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog de plaats van bestemming nooit bereiken.

Stoomboot 'Rozenburg', motorvermogen 80 PK.

Van het stoomschip 'Harmonie I' is niet veel meer bekend dan dat het voor het laatst omstreeks 1935 in het veer Brielle - Rozenburg dienst deed.

Stoomschip 'Harmonie I', lengte 43,63 m, breedte 6,82 m, laadvermogen 70 ton, machinevermogen 250 PK.

Andere boten waren de 'Notaris van den Blink', de 'Coppelstock', de 'Prinses Irene', en vooral de 'Hoofdingenieur van Elzelingen' die vrij lang als veerboot dienst gedaan heeft.

Veerboot 'Hoofdingenieur van Elzelingen'. In 1954 werd de boot voorzien van een radarinstallatie.

Met de afdamming van de Brielse Maas medio 1950 werd duidelijk, dat voor de verbinding Brielle - Rozenburg geen zeewaardige schepen meer vereist waren. Op beide oevers werden nieuwe veerstoepen gebouwd, en er werd een opdracht voor de bouw van een kabelveerpont verstrekt. In januari 1952 werd de pont in bedrijf gesteld. De kosten voor de bouw waren geraamd op f 98.500.-, het afrekenbedrag was f 106.340.-. Bij de bouw was rekening gehouden met de verwachting, dat er binnen ongeveer tien jaar een vaste oeververbinding over de Brielse Maas - nu het Brielse Meer zou komen.

Kabelveerpont Brielle - Rozenburg

De openstelling van de Brielse Brug vond uiteindelijk in 1970 plaats. Tot dat tijdstip deed de kabelveerpont dienst. Thans wordt de verbinding tussen Brielle en de camping 'Krabbeplaat' in de zomermaanden onderhouden door een vrij varende veerboot voor voetgangers en fietsers.

Verantwoording:

Bij de samenstelling van deze brochure werd dankbaar gebruik gemaakt van een niet-gepubliceerde studie: 'Enige aantekeningen betreffende de geschiedenis der Brielse veren' door H.H. Malkus. (ex streekarchief Voorne-Putten-Rozenburg).

Oproep:

Over de geschiedenis van de Brielse veren - ook uit de nieuwere tijd - is nog vrij veel niet bekend. Lezers die hieromtrent informatie kunnen verstrekken worden vriendelijk verzocht contact op te nemen met het 'Meldpunt Cultureel Erfgoed' in Brielle, telefoon (0181) 475473 (Historisch Museum Den Briel, mevrouw Lenie v. Steenbergen).

AANMELDING

Ondergetekende

Adres

Postcode Plaats

Meldt zich aan voor het persoonlijk lidmaatschap (contributie f 20.-)
(gaarne aankruisen) familielidmaatschap (contributie f 30.-)

van de vereniging 'Vrienden van het Historisch Museum Den Briel'.

Datum: Handtekening

N.B. Na 1 juli is alleen nog de halve contributie verschuldigd; na 1 november wordt voor de resterende maanden geen contributie meer geheven.
Voor de betaling van de contributie ontvangen de leden een acceptgirokaart.

Gaarne sturen naar: Vrienden v/h Historisch Museum Den Briel
Secretariaat
Mevr. E.C. Laroy-Meeuse
Van Almondeweg 70
3231 CS Brielle

Tel./fax: (0181) 41 36 35